

15. výročí Internetové encyklopedie dějin Brna

www.encyklopedie.brna.cz

(databáze, o kterou mají zájem i další města)

Víte, že město Brno mělo první veřejnou dopravu nosítky v Českých zemích? Kdy se v Brně konaly cyklistické závody pekařských pomocníků a učňů a kdo se stal jejich vítězem? Tušíte, kdy a kde byla v Brně založena kolonie Kostivárna. Který z brněnských starostů ve svém úřadu strávil pouze 4 hodiny? Jak brněnské ulice ke svým názvům přišly? Na kolika místech v Brně se objevila kašna zdobená kovovou mříží s alegorickými postavami dvanácti měsíců v roce, která dnes stojí na nádvoří Nové radnice na Dominikánském náměstí?

Odpovědi na tyto a spoustu dalších otázek z historie si současnosti města Brna lze najít na stránkách www.encyklopedie.brna.cz.

Před 15 lety Internetová encyklopedie dějin Brna položila základy k postupně vznikající unikátní síti městských encyklopedií. Tuto síť spojuje jednotný systém, vyvíjený od roku 2001 brněnským autorským kolektivem (tehdy se jednalo o malou skupinku nadšenců). Databáze hesel vytvářejí samostatné týmy odborníků v jednotlivých městech (***v současné době již fungují internetové encyklopedie Jihlavy, Uherského Hradiště, Ostravy a další město svou encyklopedickou databázi nyní připravuje k zveřejnění***).

Webové stránky Internetové encyklopedie dějin Brna byly zpřístupněny široké veřejnosti v květnu 2004 (12.5.). V současné době tento webový portál zahrnuje přes 67 000 hesel a více než 20 000 fotografií. Základním a pomyslným rozcestníkem tohoto informačního portálu se staly brněnské ulice a náměstí, na něž volně navazují záznamy k brněnským osobnostem, událostem, pomníkům, pamětním deskám, uměleckým dílům, stavbám i archeologickým lokalitám. Mezi jednotlivými hesly i celými tematickými okruhy lze volně přecházet.

Od samotného počátku tvorby encyklopedické databáze až dosud se zapojily téměř čtyři desítky odborných pracovníků několika brněnských kulturně vzdělávacích a vědeckovýzkumných institucí. Nová hesla v encyklopedii vytvářejí i studenti Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

Veškeré úkony – zpracování hesel i obrazové dokumentace provádějí členové autorského kolektivu zcela bez nároku na honorář, nad rámec svých pracovních povinností, často jen ve svém volném čase.

JEDINEČNOST BRNĚNSKÉ ENCYKLOPEDIIE:

- ***Vzájemná provázanost jednotlivých hesel i tematických okruhů*** - možnost volného listování mezi hesly i jednotlivými tematickými okruhy.
- ***Kompletní databáze brněnských ulic a náměstí.*** Snadné vyhledávání všech ulic a náměstí podle současného, ale i starého názvu. U každé současné ulice

i náměstí je uvedeno nejen zdůvodnění jejich názvů, ale i chronologický přehled pojmenování, která byla pro dané místo v minulosti užívána.

- **Kompletní databáze pomníků a pamětních desek**, které se na území města Brna kdy objevily (tedy současné i již odstraněné).

- **Obrazový materiál z domácích archívů čtenářů**, kteří zasílají i doplňující informace k heslům. **Jedná se o unikátní materiál**, jimiž nedisponují archivy, ani sbírkotvorné instituce.

- **Autorský kolektiv - část autorského kolektivu se této čistě dobrovolné činnosti věnuje již od roku 2001**, kdy začaly vznikat základy encyklopedické databáze. Práce na encyklopedii není honorována.

- **Na tvorbě databáze IEDB se podílejí i studenti Filozofické fakulty Masarykovy univerzity**. V rámci Studentského modulu, který byl pro ně v prostředí encyklopedie vytvořen, zpracovávají samostatně pod supervizí lektorů hesla, která si na začátku každého semestru vyberou z nabídky. Obohacují tak nejen obsah encyklopedie, ale i své znalosti a metodiku odborné práce.

- Nespornou výhodou celého projektu je fakt, že internetová podoba encyklopedie umožňuje jednotlivá hesla kdykoli doplňovat i opravovat.

DALŠÍ INTERNETOVÉ PROJEKTY, které jsou spojené s Internetovou encyklopedií dějin Brna:

- <https://www.brno.cz/1968/> (webová stránka zaměřená na události v Brně z let 1968-1969 v souvislosti se vstupem vojsk Varšavské smlouvy na území tehdejšího ČSSR)

- www.brno.cz/bombardovani (Brno po bombardování v letech 1944 a 1945)

- <https://panorama.brna.cz/> (soubor fotografií, které téměř v úplnosti zachycují panoramatický výhled z věže kostela sv. Jakuba – tento historický pohled lze kombinovat s dnešním panoramatem města Brna a porovnávat tak rozdíly zástavby 19., 20. a 21. století.)

- www.brno1645.cz (tato webová stránka představuje 3D model Brna ve třech historických etapách - na konci 14. století, v roce 1645 a v 18. století).

AKTUÁLNÍ ČINNOST A VÝHLED:

- **Především zadávání dat a obrazového materiálu.**

- **Poradenská činnost autorským kolektivům měst**, která převzala, nebo se chystají převzít encyklopedickou databázi.

- **Práce s historickými mapami.** Výhledově je plánována modernizace a rozšíření stávající aplikace <http://mapy.brna.cz/bin/>, prostorová rekonstrukce historického jádra města v různých časových úrovních a vytváření dalších storymap k významným brněnským událostem.

- Příprava webové aplikace Průvodce po Ústředním hřbitově

<https://hrbitovy.brno.cz>, která uživatelům pomůže najít na největší nekropoli města hroby zajímavých brněnských osobností.

- V nejbližší době by také měla být spuštěna mapová aplikace zabývající se historií brněnských sportovišť a v rámci stoletého výročí vzniku Velkého Brna, a také tzv. Story map, která přehledně znázorní rozšiřování administrativního území města od roku 1850 až do dnešních dnů.

V dlouhodobějším záměru figuruje na prvním místě snaha o zpřístupnění encyklopedie pro využití v mobilních telefonech, které by zájemcům nabídlo informace o historii navštíveného místa. Realizace těchto plánů je však závislá na výši finančních prostředků, které se pro tento projekt podaří získat. Hlavním cílem autorského kolektivu zůstává především rozšiřování databáze a prohlubování její kvality.

INTERNETOVÁ ENCYKLOPEDIE DĚJIN BRNA NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

Od roku 2012 má Internetová encyklopedie dějin Brna svůj profil také na Facebooku (<https://1url.cz/gtnMg>), který každý den nabízí jednu zajímavost z rozsáhlé databáze. Velkým tahákem pro jeho čtenáře jsou i srovnávací fotografie brněnských ulic a náměstí, které od data jejich pořízení dělí i více než 100 let.

Významná výročí brněnských osobností i událostí Internetová encyklopedie dějin Brna připomíná na dalším fb profilu BRNO – stalo se v tento den (<https://1url.cz/SMHAa>).

Internetová encyklopedie dějin Brna má svou stránku i na Twitteru (<https://1url.cz/bMLih>) a Instagramu (<https://1url.cz/qtnCn>).

POČÁTKY IEDB A jak to všechno začalo?

Známa brněnská historička a spoluzakladatelka Internetové encyklopedie dějin Brna Milena Flodrová říká, že za všechno mohou zvědavé telefonáty Brňanů. Nejvíce dotazů se týkalo starých názvů ulic. Stále častěji se objevovaly otázky typu „Tady píšou o náměstí Císaře Josefa, ale kde to je dnes?“ A tak hledala, dělala si poznámky a tak vlastně budovala svou databázi brněnských ulic a náměstí. Nezaháleli ani další budoucí encyklopedisté, kteří si rovněž vytvářeli pomocné kartotéky z oblastí, jimž se profesně věnovali.

Odtud už pak nebyla až tak daleká cesta k myšlence vytvořit brněnskou encyklopedii, kde by všechny tyto informace byly shromážděny. Základy současné encyklopedické databáze se začaly rodit v roce 2001. Teprve koncem roku 2003 byly tyto práce svěřeny profesionálům z grafického studia Černá a fialová a celá databáze se tak zpřístupnila autorskému kolektivu na internetu.

Současně se vedle tzv. autorské verze začala vytvářet verze uživatelská (veřejnosti přístupná od 12. května 2004), věnovaná jako dárek Brňanům ke 100. výročí založení jejich muzea, Muzea města Brna. Právě tehdy - po třech letech práce na tvorbě tehdy neveřejné databáze - se poměrně malý hlouček autorů rozhodl jít s kůží

(tedy s encyklopedií) na internetový trh. Tehdy stránky www.encyklopedie.brna.cz nabízely pouhých několik stovek hesel a obrazů. Krátce po zpřístupnění encyklopedie na internetu se k původnímu autorskému kolektivu přidali kolegové z dalších brněnských kulturních a vzdělávacích institucí.

Na nepravidelných pracovních encyklopedických schůzkách se setkávají necelé dvě desítky autorů, část z nich se na tvorbě encyklopedie podílí od samého počátku, tedy již od zmíněného roku 2001.

Internetová encyklopedie dějin Brna:

- www.encyklopedie.brna.cz
- <https://1url.cz/gtnMg> (facebook: *Internetová encyklopedie dějin Brna*)
- <https://1url.cz/SMHAa> (facebook: *BRNO - stalo se v tento den*)
- <https://1url.cz/bMLih> (twitter: *Encyklopedie - Brno*)
- <https://1url.cz/qtnCn> (instagram: *encyklopediebrno*).